

Život osob s postižením v minulosti

- Ve starověkém Řecku byla veškerá léčba pod vlivem náboženství. Léčba, včetně léčby tělesných či mentálních postižení probíhala např. v „Asklépionech“ (podle boha lékařství Asklépia). Základní léčebná technika – Letargie (polospánek)

- Mnoho jedinců s viditelným postižením nebo mentálním postižením bylo prohlašováno za posedlé ďáblem, nebo mající ďáblovu znamení. Upalování tak bylo běžnou praktikou i na území dnešní České republiky.

- V Brně byl zřízen první „Azyl“ v roce 1582. Duševně nemocní a mentálně postižení byli vystavováni v klecích pro pobavení obyvatelstva.

-V období od roku 1938 do 1989 se totalitní režimy snaží jedince s postižením zcela eliminovat nebo alespoň přesvědčit většinu společnosti o jejich neexistenci. Představa „zdravé,“ „normální“ společnosti.

- Paralympijské hnutí - V roce 1948 Sir Ludwig Guttmann v rehabilitačním zařízení anglického města Stoke Mandeville zorganizoval závody pro veterány 2.světové války se zraněním páteře. O čtyři roky později se těchto her zúčastnili sportovci z Holandska a podpořili tak vznik hnutí dnes označovaného jako paralympijské. Jeho myšlenka se poprvé uskutečnila v r. 1960, necelé dva měsíce po skončení OH v Římě. Historicky se tedy uskutečnily I. Paralympijské hry.

Letní paralympijské sporty

- Lukostřelba
- Atletika
- Boccia
- Cyklistika
- Jízda na koni
- Fotbal (5-a-side)
- Fotbal (7-a-side)
- Goalball
- Judo
- Powerlifting
- Veslování
- Vodáctví
- Střelba
- Plavání
- Stolní tenis
- Volejbal (sezení)
- Basketball (vozíčkáři)
- Šerm (vozíčkáři)
- Rugby (vozíčkáři)
- Tenis (vozíčkáři)

Boccia

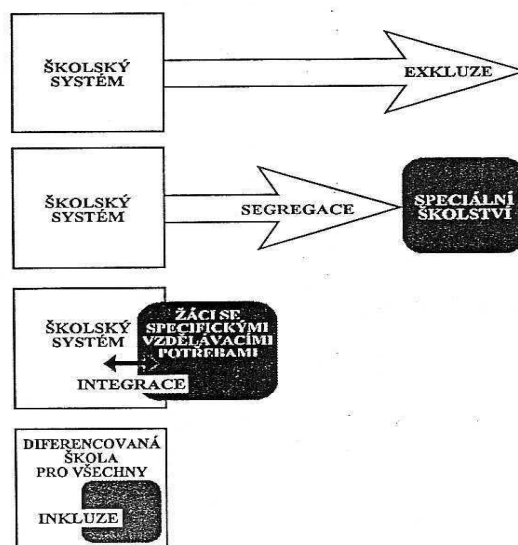
- Cílem hry je umístit míčky své barvy co nejbližší bílému (cílovému) míčku. Boccia jako sportovní disciplína je určena především sportovcům z řad jedinců s dětskou mozkovou obrnou, traumatickým poškozením mozku či po mozkové mrtvici, popřípadě i pro jiná postižení s těžkými pohybovými dysfunkcemi končetin.

Zimní paralympijské sporty

- Alpské lyžování
- Hokej
- Severské lyžování
- Biatlon
- Cross-country lyžování
- Curling (vozíčkáři)

Speciálně pedagogické vývojové fáze

- Školský systém – **exkluze**
- Školský systém- **segregace** – speciální školství
- Školský systém - **integrace** – žáci se speciálními vzdělávacími potřebami
- Diferencovaná škola pro všechny - **inkluze**

Speciálně pedagogická nabídka

- **Speciální školy** – v některých zemích OECD ještě přetrvávají – systémy jsou značně diferencované
- **Speciální třídy** – při běžných školách existují ve všech státech OECD
- **Běžné třídy** – některé země mají relativně malý počet speciálních tříd či škol - Itálie, skandinávské země – Norsko, Island – žáci jsou podporováni v běžné třídě
- **Podpůrné služby** (podpůrný učitel, asistent, cestující učitel) – podpůrný personál pracuje s dítětem/žákem, rodiči, učiteli apod.

Česká republika

- Integrace/inkluze po roce 1989
- Individuální integrace
- Skupinová integrace
- Speciální/specializované třídy
- Podpůrné služby

Modely integrace

- **Medicínský model** – vychází z biologicko organických nebo funkčních příčin a vede k medicínsky orientované péči
- **Sociálně patologický model** – důvody integračních potíží jsou sociální povahy
- **Model prostředí** – přizpůsobení prostředí integrovaným žákům
- **Antropologický model** – jde o zlepšení personální interakce, jde o respekt identity postižených a jejich jedinečnosti

Sociální aspekty integrace

- **Fyzická / lokální integrace** – přítomnost postižených a nepostižených na stejném místě
- **Funkční integrace** – na příslušné aktivitě participují obě skupiny
- **Sociální integrace** – způsobuje, že všichni patří ke stejné skupině
- **Společenská integrace** – představuje skutečnou účast na společenském životě

Procesy přizpůsobení

- **Asimilace** – postižený se má vypořádat se způsoby chování většiny a pokud možno je převezme
- **Akomodace** – uznávají se svébytná práva postižených. Tlak na přizpůsobení je na většinu
- **Adaptace** – požaduje oboustranné přizpůsobování postižených a intaktních – dynamický proces vzájemného přizpůsobování

System kurikulárních dokumentů

- Národní program rozvoje vzdělávání v ČR – *Bílá kniha* (2001)
- *Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*
- System kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků od 3 – 19 let – dvě úrovně
 - **Státní úroveň** – národní program vzdělávání NPV a rámcový vzdělávací program RVP
 - **Školní úroveň** – školní vzdělávací programy ŠVP a manuály

Model 1 - Struktura kurikulárních dokumentů

Rámcový vzdělávací program - RVP

- Předškolní vzdělávání
- Základní vzdělávání
- Střední všeobecné (gymnaziální) vzdělávání
- Střední odborné vzdělávání

Principy RVP pro základní vzdělávání ZV

- Navazuje na RVP pro předškolní vzdělávání PV a je východiskem pro koncepci RVP pro

střední vzdělávání

- Vymezuje vše, co je společné a nezbytné v povinném základním vzdělávání
- Specifikuje úroveň klíčových kompetencí
- Vymezuje vzdělávací obsah – očekávané výstupy a učivo (pro MR – modifikované)
- Zařazuje průřezová témata – závazná součást
- Umožňuje modifikaci pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- Je závazný pro střední školy pro stanovení požadavků na přijímací řízení

Tendence ve vzdělávání podle ZVP ZV

- Zohledňovat při dosahování potřeby a možnosti žáků
- Využívat vnitřní diferenciaci výuky
- Nabízet povinně volitelné předměty pro rozvoj zájmů a individuálních předpokladů žáků
- Vytvářet příznivé sociální klima založené na motivaci, spolupráci a aktivizujících metodách výuky
- Změny v hodnocení směrem k průběžné diagnostice, individuálnímu hodnocení, širšímu slovnímu hodnocení
- Zachovat heterogenní skupiny co nejdéle, oslabit důvody k vyčleňování žáků do specializovaných tříd a škol
- Zvýraznit spolupráci s rodiči

Vzdělávací oblasti RVP ZV

- Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura a cizí jazyk)
- Matematika a její aplikace
- Informační a komunikační technologie
- Člověk a jeho svět
- Člověk a společnost (Dějepis, výchova k občanství)
- Člověk a příroda (Fyzika, chemie, přírodopis, zeměpis)
- Umění a kultura (Hudební výchova, výtvarná výchova)
- Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, tělesná výchova)
- Člověk a svět práce

Klíčové kompetence

- **Klíčové kompetence** – soubor znalostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění ve společnosti
 - Kompetence k učení
 - Kompetence k řešení problémů
 - Kompetence komunikativní
 - Kompetence sociální a personální
 - Kompetence občanské
 - Kompetence pracovní

Pojetí základního vzdělání

- Vzdělávací obsah je tvořen
 - **očekávanými výstupy** a
 - **učivem** (u MR modifikovaný program)
- Na 1. stupni je členěn na 1. období (1.-3. ročník) a 2. období (4.-5. ročník)
- RVP ZV stanovuje očekávané výstupy na konci 3. ročníku jako nezávazné a na konci 5. a 9.

ročníku jako závazné.

- Učivo je strukturováno do tématických okruhů a je chápáno jako prostředek k dosažení očekávaných výstupů

Cíle základního vzdělání

- Osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat
- Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- Vést žáky k toleranci k jiným lidem, jejich kulturám
- Pomáhat žákům poznávat vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi, uplatňovat je při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

Průřezová témata

- Reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa
- Stávají se nedílnou součástí základního vzdělávání – jsou povinné
- Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání
- Vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich spolupráci
- Pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot

Vymezení průřezových témat

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Osobnostní a sociální výchova

- **Tématické okruhy jsou zaměřeny na**
- Osobnostní rozvoj
- Sociální rozvoj
- Mravní rozvoj
- **Přínos k rozvoji osobnosti žáka**
- V oblasti vědomostí, dovedností a schopností
- V oblasti postojů a hodnot

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- Sebepoznání a sebepojetí – zdroj informací o sobě, moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty), co o sobě vím, co ne
- Seberegulace a sebeorganizace
- Psychohygiena
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí

- Mezilidské vztahy – empatie, respektování, podpora, pomoc, lidská práva jako regulativ vztahů
- Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, dialog, komunikace v různých situacích
- Kooperace – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci

Morální rozvoj

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí – problémy v mezilidských vztazích, zvládnání učebních problémů, v seberegulaci
- Hodnoty, postoje, praktická etika – analýza vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí

Multikulturní výchova

■ **Tématické okruhy:**

- Kulturní diference – respektování zvláštností různých etnik
- Lidské vztahy – tolerantní vztahy, spolupráce s lidmi bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost
- Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur
- Multikulturalita – význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání
- Princip sociálního smíru a solidarity

Přínos multikulturní výchovy

■ **V oblasti vědomostí, dovedností a schopností**

- Poskytuje základní znalosti o různých etnikách
- Rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti
- Učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- Rozvíjí schopnost tolerance k jiným sociokulturním skupinám
- Rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti
- Znalost terminologie – kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance

■ **V oblasti postojů a hodnot**

- Pomáhá vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám
- Napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu
- Stimuluje a ovlivňuje jednání a hodnotový systém žáků
- Vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
- Učí vnímat se sebe sama jako občana